

**Uchwała Nr ...
Rady Miejskiej w Ziębicach**

z dnia 27 kwietnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Ziębice
na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) w zw. z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ziębice na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ziębic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Natomiast zgodnie z art. 179 ust. 2 w/w ustawy do kompetencji Rady Miejskiej należy uchwalenie programu, o którym mowa powyżej. Program ten ma na celu wsparcie rodzin z gminy Ziębice, w szczególności doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja programu odbywać się będzie ze środków finansowych budżetu gminy i budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

SPRZĄDZIŁA : K. CISAKOWSKA - BROŻEK

KIEROWNIK
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ziębicach
mgr Kamila Cisałowska-Brożek

BURMISTRZ ZIĘBIC
M. Szpilarewicz
Mariusz Szpilarewicz

**Gminny Program Wspierania Rodziny
dla Gminy Ziębice
na lata 2023 – 2025**

Spis treści

I. Wstęp.....	4
II. Podstawy prawne programu	6
III. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ziębice.....	7
IV. Adresaci Programu.....	13
V. Zasoby instytucjonalne.....	14
VI. Cele programu i termin realizacji.....	14
VII. Zadania instytucji realizujących program.....	19
VIII. Źródła finansowania	21
IX. Monitoring i ewaluacja.....	22
X. Podsumowanie.....	22

I. Wstęp

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w Gminie Ziębice jest dokumentem mającym na celu wsparcie rodzin z gminy Ziębice, w szczególności doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Ustawa, o której mowa powyżej jest podstawowym aktem prawnym, w którym kompleksowo określono zasady i formy wsparcia skierowane do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zgodnie z jej założeniami pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny. Wszystkie instytucje, które mają możliwość podejmowania działań na rzecz dzieci i rodzin powinny podejmować współpracę w oparciu o precyzyjny plan. Działania będą najefektywniejsze, kiedy będą odbywać się z aktywnym udziałem rodziny przy wsparciu odpowiednio przygotowanej, wykwalifikowanej kadry. Ważnym elementem jest kierowanie się zasadą pomocniczości. W celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodzinie ważne jest, aby ją wspierać, ale nie wyręczać. Priorytetem są działania profilaktyczne.

Rodzina, jako podstawowa komórka życia społecznego, jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. W rodzinie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja obowiązujące wzorce i zasady współżycia społecznego oraz utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo oraz gwarantuje swym członkom właściwe funkcjonowanie społeczne. Jednak właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać problemów i sytuacji kryzysowych. Rodziny bowiem często borykają się z takimi problemami jak: niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, alkoholizm, przemoc, ale też bezrobocie, ubóstwo, wszelkie zdarzenia losowe, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości.

Odbiorcami programu są rodziny wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego.

Program jest skierowany w szczególności do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo – rodziny, w których rodzice nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, mają błędne przekonanie dotyczące opieki nad nim, nie spełniają naturalnych funkcji rodzicielskich;
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych – rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny, który wynika z braku motywacji do podjęcia zatrudnienia, niskiego poziomu wykształcenia bądź nieadekwatnego do aktualnych wymogów rynku pracy, wielodzietności oraz „wyuczonej” bezradności;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami, przemocą – rodziny, w których jedno z rodziców lub oboje nadużywają alkoholu lub w których dochodzi do przemocy. W takich rodzinach dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, jest pozbawione bezpieczeństwa. Przemoc często występuje łącznie z problemem alkoholizmu i oba te zjawiska mogą być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny;
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym – rodziny, w których niedostosowanymi społecznie są dzieci czy młodzież, które pod wpływem różnego rodzaju czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do życia, współdziałania w grupie społecznej, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie, że utrudniają a czasem nawet uniemożliwiają przestrzeganie ogólnie przyjętych norm współżycia z innymi ludźmi, grupami rówieśniczymi, rodziną. Przyczynami niedostosowania społecznego mogą być różnego rodzaju czynniki, na które nie mamy większego wpływu tj. różnego rodzaju defekty w tym zakresie, a także te którym możemy zapobiec lub minimalizować tj. środowiskowe błędy i zaniedbania wychowawcze.

Rodziny, o których mowa powyżej wymagają stałego monitorowania. Natomiast pozostawienie ich bez specjalistycznego wsparcia i fachowej pomocy spowoduje wzrost zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, konsekwencje zaś będą ponosili

zwłaszcza małoletni członkowie. Na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek organizacji wsparcia, opartego na zasadzie pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami społecznymi, kościołem i innymi.

Podsumowując, głównym celem niniejszego programu jest wsparcie rodzin z gminy Ziębice, w szczególności doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program zawiera propozycje działań profilaktycznych i pomocowych zmniejszających skutki dysfunkcji rodziny poprzez ofertę pomocy materialnej, socjalnej oraz specjalistycznej pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej.

II. Podstawy prawne programu

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ziębice na lata 2023-2025 jest powiązany z aktami prawnymi funkcjonującymi w wymiarze krajowym, a mianowicie:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym;
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

- ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- inne.

III. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ziębice

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Ziębice na lata 2023-2025 dokonano diagnozy na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Ziębicach, Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich, Gminnego Centrum Edukacji i Sportu w Ziębicach oraz na podstawie analizy sprawozdań i dokumentacji zgromadzonej przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach.

3.1 Struktura ludności gminy Ziębice.

Według stanu na 30.06.2022 r. liczba ludności w gminie Ziębice wynosiła 15785 osób. W porównaniu do tego samego okresu z roku 2021 liczba ludności spadła o 271 osób. Natomiast według stanu na dzień 31.12.2022 r. liczba ludności w gminie Ziębice wynosiła 15664 osób. W ciągu pół roku liczba mieszkańców zmalała o 121 osób.

W układzie przestrzennym gmina Ziębice swoim zasięgiem obejmuje 30 miejscowości: jedno miasto - Ziębice oraz 29 sołectw: Biernacice, Bożnowice, Brukalice, Czerńczyce, Dębowiec, Głęboka, Henryków, Jasienica, Kalinowice Dolne, Kalinowice Górne, Krzelków, Lipa, Lubnów, Niedźwiednik, Niedźwiedź, Nowina, Nowy Dwór, Osina Mała, Osina Wielka, Pomianów Dolny, Raczyce, Rososznica, Skalice, Służejów, Starczówek, Wadachowice, Wigańcice, Witostowice oraz sołectwo Ziębice.

3.2 Struktury bezrobocia w gminie Ziębice

Jednym z głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy Ziębice jest bezrobocie. Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich Filia w Ziębicach wynika, iż w 2022 roku problemem bezrobocia w gminie Ziębice było dotkniętych 535 osób, w tym 288 kobiet i 247 mężczyzn. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 281 osób, w tym 160 kobiet oraz 121 mężczyzn. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. stopa bezrobocia dla powiatu ząbkowickiego wynosiła 9,9%. Należy zaznaczyć, iż bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn przyznawania pomocy finansowej osobom zgłaszającym się do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach.

3.3 Dane o rodzinach korzystających z pomocy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach w 2022 roku

W 2022 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach udzielił pomocy w ramach zadań własnych i zleconych – łącznie 382 osobom. Porównując do roku 2021 liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Ziębice zmniejszyła się o 67 osób.

Największą grupę świadczeniobiorców pomocy społecznej stanowiły rodziny borykające się z problemem bezrobocia i ubóstwa. W 2022 r. problem ten dotyczył kolejno 156 i 147 rodzin. Następnymi bardzo często występującymi problemami były: długotrwała lub ciężka choroba – 134 rodzin oraz niepełnosprawność – 95 rodzin.

Znaczną grupę stanowią rodziny, dla których podstawę przyznania pomocy stanowiła bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2022 roku ogółem problem dotyczył 28 rodzin. Jednak bardzo często w rodzinach występuje kilka powodów trudnej sytuacji życiowej.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowo dane dotyczące powodów trudnej sytuacji rodzin, które skorzystały z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach w 2022 roku.

Tabela 1. Powody udzielenia wsparcia w ramach pomocy społecznej w 2022 r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
<i>ubóstwo</i>	147	59	236
<i>sieroctwo</i>	0	0	0
<i>bezdomność</i>	6	1	6
<i>potrzeba ochrony macierzyństwa</i>	12	5	61
<i>w tym: wielodzietność</i>	10	5	54
<i>bezrobocie</i>	156	55	328
<i>niepełnosprawność</i>	95	24	145
<i>długotrwała lub ciężka choroba</i>	134	43	189
<i>bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego - ogółem</i>	28	5	101
<i>w tym: rodziny niepełne</i>	18	2	56
<i>rodziny wielodzietne</i>	6	2	33
<i>przemoc w rodzinie</i>	1	1	6
<i>alkoholizm</i>	19	5	29
<i>narkomania</i>	2	1	2
<i>trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK</i>	8	3	12
<i>Zdarzenie losowe</i>	5	2	7
<i>Kłęska żywiołowa lub ekologiczna</i>	0		0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

Rodziny w celu poprawy swojej sytuacji finansowej mogą korzystać z różnorodnych form wsparcia:

- świadczeń z pomocy społecznej udzielanych w formie pieniężnej (m. in. zasiłki celowe, okresowe, stałe), niepieniężnej, rzeczowej;
- świadczeń rodzinnych, KDR, „Za życiem”;
- pomocy udzielanej osobom uprawnionym do alimentów;
- stypendiów szkolnych (socjalnych);
- dodatków mieszkaniowych;
- innych świadczeń zleconych.

Najbardziej wymierną formą wsparcia rodzin, a zwłaszcza dzieci jest zapewnienie ciepłego posiłku.

W 2022 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej objął pomocą w ramach zadań zleconych i własnych 395 rodzin, z których 109 to rodziny mieszkające na terenach wiejskich.

Szczegółową typologię rodzin objętych pomocą społeczną w 2022 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2022 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	w tym:	
		NA WSI	
RODZINY OGÓŁEM	395	109	646
o liczbie osób			
1	283	79	283
2	50	10	100
3	22	9	66
4	15	4	60
5	17	3	85
6 i więcej	8	4	52
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	68	18	266
o liczbie dzieci			
1	26	7	68
2	19	5	73
3	13	3	66
4	9	3	53
5	1	0	6
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	30	3	95
o liczbie dzieci			
1	15	2	33
2	7	1	21
3	3	0	13
4 i więcej	5	0	28

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

Dzieci zamieszkujące w gminie Ziębice objęte edukacją od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej z rodzin, których dochód w rodzinie nie przekracza 150% (od stycznia 2023 r. 200%) kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, o którym mowa w art. 8 ust. 1 mają możliwość skorzystania z ciepłych posiłków w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Ponadto w okresie jesienno-zimowym Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach oferuje pomoc w formie gorących posiłków dla osób dorosłych, które spełniają wyżej wspomniane kryterium dochodowe odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie.

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w 2022 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym na wsi	Dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej		Uczniowie do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej		Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podst. art. 7 ustawy o pomocy społecznej	
			ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM	336	93	45	6	80	25	211	62
w tym: liczba osób korzystających z posiłku	66	8	23	3	9	3	34	2
zasilku celowego	270	85	22	3	71	22	177	60

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach ponosi częściowy wkład na dożywianie dzieci i osób dorosłych w wysokości 37,60 % poniesionych wydatków. Natomiast dotacja budżetu państwa wynosi 62,40 %. Mając na uwadze liczbę osób objętych programem należy zaznaczyć, iż jest to bardzo adekwatna do potrzeb rodzin i dzieci forma pomocy.

Rodziny z dziećmi, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze objęte zostają wsparciem w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania nakierowane są na rodzinę, aby poprawić jej funkcjonowanie pod kątem wypełniania ról opiekuńczych, wychowawczych w stosunku do dzieci w nich przebywających. Wsparcie rodzin ma na celu uniknięcie sytuacji, w której z powodu

zagrożenia zdrowia lub życia dziecko należy odizolować od dotychczasowych opiekunów poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Takie rozwiązanie nakazują zarówno przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jak i ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wsparciem objęte są również te rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, a wykazują chęć odzyskania władzy rodzicielskiej wobec dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, czy rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go pierwszy raz w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach uczestniczą w posiedzeniach ds. rodzinnej pieczy zastępczej organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich w sprawach dzieci z terenu Gminy Ziębice.

Tabela nr 4. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w 2022 roku.

LICZBA DZIECI	Rok 2022
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE	2 dzieci
RODZINY ZASTĘPCZE (zawodowe lub spokrewnione)	38 dzieci
w tym: zawodowe rodziny zastępcze	17 dzieci
spokrewnione rodziny zastępcze	21 dzieci

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

Rodzinom, którym doskwierają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielona jest pomoc w postaci wsparcia asystenta rodziny. Asystentura rodziny polega głównie na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny. Asystent pomaga rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu i podnoszeniu poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych. Obecnie z rodzinami wymagającymi odpowiedniego wsparcia w gminie Ziębice współpracuje 2 asystentów rodziny (1,5 etatu).

Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w 2022 r.

LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY ASYSTENTA RODZINY	Rok 2022
LICZBA RODZIN	27
w tym z postanowienia sądu	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

Znajomość potencjału i dostępności usług pozwala na sformułowanie celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

IV. Adresaci Programu

Niniejszy program jest skierowany do rodzin i dzieci zamieszkujących w Gminie Ziębice, a w szczególności do:

- 1) rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodzin dotkniętych bezrobociem, ubóstwem, doświadczających przemocy domowej, uzależnionych od alkoholu, narkotyków, innych używek, rodzin i dzieci doświadczających trudności związanych ze stanem zdrowia, zdarzeniami losowymi oraz do innych rodzin dysfunkcyjnych;
- 2) rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, ograniczeniem władzy rodzicielskiej,
- 3) rodzin, którym odebrano lub ograniczono prawa rodzicielskie;

4) dzieci, które zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych,

5) przedstawicieli instytucji, służb i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.

V. Zasoby instytucjonalne

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ziębice na lata 2023 – 2025 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa się instytucje znajdujące się na terenie gminy Ziębice, jak też na terenie powiatu ząbkowickiego, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia. Na terenie gminy Ziębice oraz powiatu ząbkowickiego działają następujące instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach,
- Urząd Miejski w Ziębicach,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie w Ziębicach,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach,
- Placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest gmina Ziębice,
- Placówki służby zdrowia na terenie gminy Ziębice,
- Ziębickie Centrum Kultury,
- Sąd Rejonowy w Ząbkowicach Śląskich – III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Kuratorzy sądowi i społeczni współpracujący z gminą Ziębice,
- Komisariat Policji w Ziębicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ząbkowicach Śląskich,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie z terenu gminy Ziębice.

VI. Cele programu i termin realizacji

Zadania wynikające z programu realizowane będą w latach 2023-2025.

6.1 Cel główny

Wsparcie rodzin z gminy Ziębice, w szczególności doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

6.2. Cele szczegółowe

6.2.1. Utrzymanie poczucia bezpieczeństwa socjalnego wśród dzieci i rodzin z terenu gminy Ziębice.

Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
Świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej oraz usługowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej/materialnej.	Liczba i kwota przyznanych/wypłaconych zasiłków/usług – zgodnie z liczbą złożonych wniosków oraz przepisami ustawy o pomocy społecznej.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej, zdrowotnej rodzin.
Udzielanie pomocy dzieciom i dorosłym w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”	Liczba rodzin objętych pomocą finansową na zakup posiłku lub żywności. Liczba dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach. Liczba dorosłych korzystających z gorących posiłków. Liczba szkół i przedszkoli realizujących program dożywiania.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin i dzieci.
Udzielanie pomocy rodzinom w ramach współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu.	Liczba beneficjentów pomocy.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin i dzieci.
Przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych.	Liczba dzieci, którym przyznano i wypłacono stypendia socjalne	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.
Organizowanie działań samopomocowych na rzecz rodzin ubogich, zbiórka mebli, odzieży i inne.	Liczba podjętych działań.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin.
Udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych.	Liczba i kwota przyznanych dodatków mieszkaniowych.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin.
Udzielanie pomocy w formie dodatkowych świadczeń udzielanych w trakcie roku.	Rodzaj, liczba i kwota przyznanych świadczeń.	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin.
Przydzielanie mieszkań socjalnych i komunalnych.	Liczba przydzielonych mieszkań socjalnych i komunalnych.	Poprawa sytuacji mieszkaniowej rodzin.

6.2.2 Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, zapewnienie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia

Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
Organizowanie poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego, terapii	Liczba osób objętych poradnictwem . Liczba porad .	Wzrost wiedzy u opiekunów prawnych w zakresie prawidłowych

uzależnień. Informowanie o możliwości skorzystania z w/w wsparcia bezpłatnie.		wzorców wychowawczych. Skorzystanie z profesjonalnego wsparcia.
Udzielanie poradnictwa pedagogicznego dla dzieci i rodziców.	Liczba dzieci objętych poradnictwem. Liczba rodziców objętych poradnictwem.	Wzrost wiedzy rodziców na temat funkcjonowania dzieci poza domem. Wsparcie pedagogiczne dzieci. Skorzystanie z profesjonalnego wsparcia.
Wsparcie i pomoc asystenta rodziny. Organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania.	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	Zwiększenie skuteczności pomocy w zakresie nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.
Dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny doświadczającej trudności. Monitorowanie warunków życia rodzin objętych wsparciem.	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych. Liczba rodzin, w których prowadzona jest praca socjalna/monitoring asystenta rodziny.	Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych, utrzymanie właściwych wzorców.
Udział w szkoleniach i superwizji osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie, wymiana doświadczeń specjalistów zawodowo zajmujących się pomaganiem, inne podobne działania.	Liczba osób podnoszących kwalifikacje. Liczba osób korzystających z superwizji.	Wzrost kompetencji osób zajmujących się pomaganiem rodzinom dysfunkcyjnym. Profesjonalne wsparcie rodzin.

6.2.3 Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, profilaktyki uzależnień w placówkach oświatowych.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach. Liczba odbytych zajęć.	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.
Prowadzenie świetlic szkolnych, udzielanie pomocy w nauce.	Liczba dzieci uczęszczających do świetlic.	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.
Wzbogacenie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych.	Liczba dzieci uczestniczących w ofercie.	Poszerzenie zainteresowań dzieci i młodzieży.
Pomoc w organizacji wypoczynku letniego i zimowego.	Liczba dzieci objętych wypoczynkiem.	Umiejętność organizowania czasu wolnego.
Organizacja form spędzania czasu wolnego w ramach aktywności ruchowej i kulturalnej przez gminne jednostki organizacyjne.	Liczba zajęć.	Umiejętność organizowania czasu wolnego.
Organizacja dodatkowych zajęć kulturalno – sportowych w placówkach	Ilość dodatkowych zajęć.	Umiejętność organizowania czasu wolnego.

oświatowych.		
Zapewnienie miejsc w przedszkolach.	Ilość miejsc.	Zapewnienie prawidłowego rozwoju dzieciom w placówkach.
Organizowanie spotkań profilaktycznych dla dzieci i rodziców.	Liczba działań	Wzrost wiedzy u opiekunów prawnych w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych.

6.2.4 Poprawa bezpieczeństwa dzieci i rodzin

Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
Współpraca z przedstawicielami komisariatu policji, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, innymi służbami.	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych interwencji itp.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
Podejmowanie interwencji w środowiskach, w których występuje problem przemocy.	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych. Liczba wszczętych procedur NK.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy dla rodzin dotkniętych problemem przemocy w ramach realizowanych procedur NK.	Liczba planów pomocy .	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

6.2.5 Organizowanie warunków sprzyjających reintegracji rodzin

Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
Przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny. Współpraca asystenta z rodzicami, którym zależy na powrocie dzieci do rodzin biologicznych.	Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Stabilizacja sytuacji rodziny.
Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodzin .w zakresie kreowania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	Liczba osób korzystających ze wsparcia. Liczba podmiotów zgłaszających chęć współpracy.	Wzmacnianie wartości rodziny.

6.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi narzędzie, które pozwoli zidentyfikować oraz usystematyzować mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia społecznego obszaru Gminy Ziębice.

Mocne strony	Słabe strony
Dostęp do poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego – Gminnego Centrum Pomocy (psycholog, prawnik,	Bierna postawa rodzin wobec problemów z jakimi się borykają oraz niechęć do korzystania z pomocy instytucji działających w obszarze

terapeuta uzależnień). • Wykwalifikowana kadra pracujących w obszarze wspierania dziecka i rodziny. • Wykwalifikowana kadra pedagogiczna. • Gotowość oraz otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym. • Dostępność instytucji wspierających rodzinę. • Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, • Interdyscyplinarny charakter pracy grup roboczych, realizujących indywidualne plany pomocy dla rodzin dotkniętym problemem przemocy, • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Wsparcie rodzin w postaci corocznego organizowania kolonii letnich (szkoły, MGOPS). • Rozwijająca się w gminie Ziębice baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinom do wspólnego spędzania wolnego czasu. • Dostęp i bardzo dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych w gminie Ziębice.	wsparcia rodziny. • Brak współpracy ze strony rodziny. • Brak specjalistów z dziedziny psychiatrii – zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci. • Rosnące wydatki z zakresu pieczy zastępczej. • Rosnąca niewydolność rodzin w procesie wychowawczym, • Mała aktywność rodzin w kierunku korzystania z dostępnych form poradnictwa. • Niska aktywność rodzin w kierunku zmiany trudnej sytuacji życiowej.
Szanse	Zagrożenia
• Utrzymywanie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz rodzin. • Asystent rodziny – wsparciem dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących z rodzinami, udział w superwizji. • Realizacja programów profilaktycznych. • Szeroki wachlarz usług i form wsparcia dla rodzin i dzieci. • Rosnąca świadomość społeczna. • Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych.	• Spadek wydolności opiekuńczo-wychowawczych rodzin. • Zanikanie więzi rodzinnych. • Rozpad rodzin: rozwody, separacje, wyjazdy za granicę, inne. • Uzależnienia członków rodzin, m. in. od alkoholu, środków odurzających, hazardu, internetu. • Wzrost negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, w tym zachowań przemocowych. • Złożoność problemów rodzin. • Stereotypowe postrzeganie MGOPS w Ziębicach jako instytucji przyznającej tylko świadczenia pieniężne oraz niechęć do korzystania z innych form wsparcia dostępnych w ofercie. • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, nieumiejętne gospodarowanie przyznanymi środkami.

- Wzrost niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin.

VII. Zadania instytucji realizujących program

INSTYTUCJA	Zadania/zakres współpracy
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach	Diagnozowanie/analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną. Współpraca w tym zakresie z przedstawicielami instytucji, służb i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny w uzasadnionych przypadkach. Bieżąca praca z rodziną wymagającą wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tym poradnictwo, motywowanie i angażowanie członków rodzin do podejmowania aktywnej współpracy z przedstawicielami instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin w celu wychodzenia rodzin z kryzysu. Motywowanie do udziału w projektach realizowanych przez MGOPS, mających na celu poprawę jakości życia rodzin. Pomoc w dostępie do konsultacji oraz specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka - praca socjalna z rodziną, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka i rodziny. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustaw: o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Dożywianie dzieci w szkołach. Zapewnienie dzieciom z rodzin najuboższych w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych dostępu do bezpłatnego kolonii letnich organizowanych przez Kuratorium Oświaty. Rozpowszechnianie informacji w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie. Promowania realizowanych w Gminie kampanii, których celem jest wzmocnienie roli i funkcji rodziny
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach	Wdrażanie lokalnych programów informacyjnych, edukacyjnych, socjoterapeutycznych i profilaktyczno-terapeutycznych, wspieranie kampanii oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny. Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia. Organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku

	letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych). Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ziębicach	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Ziębice	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji). Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Placówki służby zdrowia, dla których organem prowadzącym jest Gmina Ziębice	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Ziębickie Centrum Kultury	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic wiejskich i ZCK w Ziębicach poprzez kulturę, sztukę i zajęcia edukacyjne i ruchowe. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych, mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów.
Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
Kuratorzy Sądowi	Współpraca z pracownikami socjalnymi MGOPS w Ziębicach w celu poprawy sytuacji dzieci i rodzin z terenu gminy Ziębice. Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

	Karty.
Komisariat Policji w Ziębicach	Działalność profilaktyczna, kampanie społeczne. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom z terenu gminy Ziębice. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich	Współpraca z MGOPS w Ziębicach w sprawie dzieci z terenu gminy Ziębice, umieszczonych w pieczy zastępczej oraz ich biologicznych rodziców. Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ząbkowicach Śląskich	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.
Organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.
Parafie z terenu gminy Ziębice	Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

VIII. Źródła finansowania

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu gminy Ziębice, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja

W okresie obowiązywania, program będzie analizowany w procesie monitoringu. Jego istota opiera się na analizowaniu faktycznego rozwoju. Monitoring programu będzie odbywać się poprzez:

- coroczną analizę i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu,
- ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
- uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie i przy współudziale partnerów programu.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach co roku do dnia 31 marca będzie przedstawiał sprawozdanie z realizacji Programu.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach sporządza sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny i organizacji pieczy zastępczej oraz przekazuje je właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem odpowiedniego systemu teleinformatycznego.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

X. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ziębice na lata 2023-2025 zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Ziębice oraz poprawy stylu i jakości życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i ochronny. Natomiast rodzina będzie miała stworzone warunki do samodzielnego zmięczenia się z problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności i potencjału, jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie

realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty podejmowanych działań zależą od jakości i ilości świadczonej pomocy, ale przede wszystkim od uświadomienia rodzinom problemów, z którymi się borykają. Niezmiernie ważne jest zaangażowanie w poprawę trudnej sytuacji życiowej samej rodziny, by doprowadzić do skuteczności podejmowanych działań.